

Verkondiging 9 juni – Handelingen 6: 1-7

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

‘Op een gegeven moment ontstond er ontevredenheid bij de Griekstaligen, die de Hebreuwssprekenden verweten dat de weduwen uit hun groep bij de dagelijkse ondersteuning werd achtergesteld.’ Ze werden gediscrimineerd...

Achterstelling en discriminatie, het is, zo blijkt wel, van alle tijden en plaatsen te zijn. Ook vandaag de dag leeft dat gevoel er op veel vlakken, dat je om je huidskleur achtergesteld wordt, om de achternaam die je draagt en die verraadt dat je ouders of eerdere generaties in een ander land geboren zijn. Dat je minder meetelt door in een ander deel van Nederland te wonen dan de Randstad. Door hoe er omgegaan is met al die mijnbouwschade is dat gevoel er wel in onze provincie.

Je kunt je achtergesteld voelen binnen de kerk, dat je denkt: alle aandacht gaat uit naar ouderen, maar niet naar de jongeren. Of juist andersom: altijd de mondvol over de jeugd, maar mijn leeftijdsgroep wordt over het hoofd gezien... Je kunt het gevoel hebben dat je niet meetelt, doordat je maar weinig opleiding hebt genoten.

Wat zou onze samenleving en de kerk er mooier uitzien, als op eenzelfde voortvarende manier achterstelling wordt aangepakt als in ons verhaal. Men ervaart moeilijkheden, direct wordt er een oplossing bedacht en het resultaat mag er in deze geschiedenis wel zijn: ‘Het woord van God vond steeds meer gehoor, zodat het aantal leerlingen in Jeruzalem sterk groeide: ook een grote groep priesters aanvaardde het geloof.’ Met zo’n resultaat kun je thuiskomen!

Als moraal voor vandaag zou ik kunnen houden bij: laten wij net als toen doen, zo voortvarend reageren bij achterstelling. Direct aanpakken. Handen uit de mouwen. Met die boodschap doe denk ik geen recht aan toch wel het ingewikkelde van deze geschiedenis. Het verhaal klinkt heel eenvoudig, maar dat is bedrieglijk. Dat ingewikkelde maakt de boodschap in mijn ogen wel rijker.

‘Op een gegeven moment ontstond er ontevredenheid bij de Griekstaligen, die de Hebreuwssprekenden verweten...’ Stel, u had meegelezen in de Bijbelvertaling in 2004, had u iets anders zien staan: ‘Op een gegeven moment stond er ontevredenheid bij de Griekstaligen, die de Arameesprekenden verweten.’ Hebreeuws en Aramees, dat is zeker niet dezelfde taal. Met dat Aramees losten de vertalers toen een probleem op, want Hebreeuws werd rond het begin van de jaartelling weinig gesproken: Aramees was in die dagen de voertaal in Israël. Dat er een groep Hebreuwssprekenden zou zijn geweest, is onlogisch.

Mogelijk speelt hier veel meer een botsing tussen culturen dan talen. De Griekstaligen zijn zij die zich aangepast hebben aan de heersende, Griekse cultuur, veel gewoontes en gebruiken hebben overgenomen. Zij zijn, om zo te zeggen, de modernen. De Hebreuwssprekenden zijn degenen die meer afstand houden tot die cultuur. Houden zich meer aan wat zij gewoon zijn, aan de joodse gebruiken. Zijn daar strikter in.

Zelf voel ik wel voor om het probleem in de gemeente in Jeruzalem op die manier te zien. Dat er spanning was tussen culturen, dat gewoontes botsen. Ook dat is een

verhaal van alle tijden en plaatsen, daar is weinig aan veranderd. Veel spanningen tussen kerken of in gemeentes zijn terug te voeren op verschil in gewoontes en gebruiken dan in overtuigingen.

Die botsing uit zich hier in een gevoel van achterstelling bij de Griekstalige weduwen. Zij vinden dat zij bij de armenzorg overgeslagen worden, minder eten voor hun gezin krijgen dan de rest. Ze hebben het gevoel dat zij er minder toedoen.

De twaalf apostelen - dat zijn leerlingen die Jezus volgden tijdens zijn leven - herkennen het probleem van de achterstelling en stellen als oplossing voor om zeven wijze mannen te benoemen die goed bekend staan en vervuld zijn met de Heilige Geest. Dat zijn de criteria waar ze aan moeten voldoen. Die maatstaven verschillen opmerkelijk van het criterium dat gebruikt werd om een vervanger voor Judas, die Jezus verraden had, te zoeken. Dat moest een ooggetuige van Jezus' leven zijn geweest. Dat hoeven deze mannen niet te zijn. Zij moeten wijs zijn en vervuld zijn van de Geest.

Die zeven broeders worden gevonden en dragen allemaal Griekse namen. Zij moeten bij de apostelen komen, die bidden voor hen en leggen hen de handen op. In het Oude Testament vind je dat gebaar terug als Mozes Jozua als zijn opvolger inwijdt. De handoplegging laat het overdragen van verantwoordelijkheid zien. Dat deze zeven mannen delen in de verantwoordelijkheid, wordt voor iedereen zichtbaar gemaakt.

Je zou dan verwachten dat wij horen hoe deze zeven aan de slag gaan en zorgen voor die weduwen, maar dat wordt niet verteld. Later in Handelingen horen wij meer over twee van deze zeven, Stefanus en Filippus. Ook dan wordt niet genoemd dat zij zich wijden aan de armenzorg. Wat zij wel doen, is aan het verkondigen van het evangelie. Stefanus wordt de eerste gelovige die vanwege zijn overtuiging sterft. Over Filippus horen wij hoe hij het evangelie uitlegt aan een man van buitenlandse afkomst. Op enig moment wordt hij omschreven als Filippus, verkondiger van het evangelie.

Dat wij vooral horen dat deze mannen preken, doet sommigen denken dat de taak van die zeven mannen veel groter was dan zorg voor de armen. In werkelijkheid waren het waarschijnlijk verspreiders van het evangelie in daad én woord. Opvallend doet Filippus dat buiten Jeruzalem. Met hem ging het goede nieuws verder de wereld in.

Zo lijkt er in ons verhaal een laag onder te zitten: het is niet enkel zorg voor armen dat die zeven mannen moeten doen. Het ziet er meer naar uit dat zij de verantwoordelijkheid krijgen om binnen die andere cultuur, die Griekse, werkzaam te zijn, om daarin het goede nieuws te verspreiden.

Dan valt op wat hun gereedschap is: wijsheid en de Heilige Geest en niet dat zij ooggetuige zijn geweest van Jezus. Daarmee moeten zij het doen. Ze kunnen niet zeggen: 'Ik heb het zelf gezien, want ik was erbij.' Wat zij wel hebben, is de Geest, Zijn bezieling en Hij drijft hen voort. Van dat beperkte gereedschap kun je ook zeggen: daarin is weinig veranderd. Meer dan zij hebben wij ook niet.

Welke probleem wordt er opgelost? Het is niet enkel het tekort dat die weduwen ervaren, dat zij minder krijgen dan de rest. Er wordt ook een oplossing gezocht en gevonden voor die botsende culturen: zeven mannen die met wijsheid en vervuld van de Geest daarin werkzaam moeten zijn. In woord en daad brengen zij het goede nieuws.

Achterstelling, een verhaal van alle tijden... Zeker schuilt er in deze geschiedenis de oproep om daarop alert te zijn. Dat er in de samenleving geen groepen worden gediscrimineerd, omdat je afwijkt van wat als standaard of norm wordt gezien. Dat je achtergesteld wordt als je minder goed fysiek kunt bewegen, je moeite hebt om mee te komen, omdat alles zo moeilijk is, doordat je te maken hebt met psychische moeilijkheden.

Wat geldt voor onze samenleving, het tegengaan van achterstelling, is ook belangrijk voor ons als kerk, dat je je aandacht gelijkelijk verdeelt. Het moet er niet toedoen welk je opleidingsniveau je hebt, wat je baan is of was, welke functie in de kerk je bekleedt of op welke manier je denkt. Als lid van de gemeente verdien je aandacht, hoe dan ook. Dat hoort geen onderscheid in te zijn.

Bij achterstelling speelt wel een lastig punt en dat is dat er een verschil is tussen voelen en worden. Word je achtergesteld – is het een feit - of voel je achtergesteld – is het hoe je het beleeft? Die twee dingen kunnen samenvallen, dat het gevoel overeenkomt met het is, maar dat is niet altijd zo.

‘Ik zie nooit iemand van de kerk’ is zo’n beruchte uitspraak. Natuurlijk kan het kloppen, dat je overgeslagen wordt, maar ik heb wel gemerkt dat het niet altijd opgaat. Het voorkomt dat er best aandacht is en soms zelf meer dan voor anderen, maar toch wordt het niet gevoeld of gezien. Hoeveel je ook zou doen, is nooit genoeg. Het probleem zit dan veel meer in iemand.

Van alle tijden is ook die botsing van culturen. Met een fusietraject waar wij inzitten, merk je het wel dat er verschillende gewoontes, culturen zijn binnen gemeenschappen. Dat hoort erbij, is een gegeven. De uitdaging is om daar goed mee om te gaan, dat je een weg vindt om daar recht aan te doen. Die uitdaging is breder dan tussen hervormd of gereformeerd. Hij speelt bij elke andere gelovigen van welke kerk dan ook. Dat je de verschillen aanvaardt, daarmee goed omgaat.

Gelukkig worden wij geholpen. Wat er ook niet veranderd is dat ook nu nog mensen gezegend worden met wijsheid en Gods Geest. In mijn ogen wordt die gave breder uitgedeeld dan een klein groepje en ruimer dan enkel mannen zoals in het verhaal. Dat is te mager, want de opdracht is groot: die gaat ons allen aan. Dat wij allemaal in woord en daad het goede nieuws te leven, voort te leven, door te geven.

Dan is God ruimhartig en wil ons zegenen daarbij, met de gave van Zijn Geest, met wijsheid. Dat Hij ons helpt om de juiste woorden te spreken, het goede te doen. Dat luistert soms nauw, om het goede moment te kiezen en dan te zeggen wat gezegd moet worden. Ik geloof dat God ons daarbij wil helpen.

Het is dan niet veel wat wij hebben: wijsheid en Zijn nabijheid. Het is voldoende. Iemand wees erop dat juist dat weinige kansen biedt, omdat het je wendbaar maakt, je in de gelegenheid stelt om juist een ander dicht bij te komen, omdat je niet zoveel

ballast hebt. Het geeft je de ruimte om in de gewoontes, de taal van de ander God tot spreken te brengen.

Het zou dan best mooi zijn, als er hetzelfde resultaat is als in het verhaal: het woord van God vond steeds meer gehoor, zodat het aantal leerlingen sterk groeide. Ach, met minder ben ik ook tevreden.

Ze werden achtergesteld, gediscrimineerd... Soms lijkt de wereld maar niet te veranderen. Toen werden zeven mannen aangesteld om in daad en in woord het goede nieuws gestalte te geven. Ook nu nog, vandaag gebeurt dat. Als wij gezegend met wijsheid en vervuld van de Geest, op weg gaan.

Amen